

הודעה לעיתונות

פקס' 02-6521340 http://www.cbs.gov.il info@cbs.gov.il

ירושלים, ה' בתשרי תשס"ו

27 בספטמבר 2006

213/2006

נתונים לרגל יום הקשיש הבין-לאומי

Selected Data for the International Senior Citizen's Day

לרגל יום הקשיש הבין-לאומי שיחול ב- 1 באוקטובר 2006 מפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מבחר נתונים בנושאים שונים לשנת 2005:

בהודעה זו נכללים הנתונים הבאים:

בנושאים: מאפיינים דמוגרפיים, נתוני הסקר החברתי ומורשים לנהוג הנתונים מתייחסים לבני 65 ומעלה.

בנושא: עבודה בהתייחס לנפשות, הנתונים מתייחסים לבני 60 ומעלה.

בנושא: עבודה בהתייחס למשקי בית, הנתונים מתייחסים למשקי בית שבהם לפחות אישה אחת בת 60 ומעלה או גבר בן 65 ומעלה.

בנושא: הוצאות משק הבית, הנתונים מתייחסים למשק בית של מבוגר שחי לבד או משק בית של זוג שלפחות אחד מהם מבוגר. מבוגר מוגדר לפי גיל הפנסיה - אישה מעל גיל 60 וגבר מעל גיל 65.

א. מאפיינים דמוגרפיים (בני 65 ומעלה)

- מעל 693 אלף מתושבי ישראל הם בני 65 ומעלה, כמעט 10% מהאוכלוסייה.
- ברמת אפעל, בת-ים וגבעתיים חלקם של בני 65 ומעלה קרוב ל-20%. לעומת זאת באלעד חלקם מהאוכלוסייה 0.6% בלבד.
- 50% מהנשים בנות 65 ומעלה הן אלמנות.
- אחד מכל ארבעה מבני 65 ומעלה גר לבד.
- 82% מהגברים בני 65 ומעלה גרים עם בת זוג; 44% מהנשים בגילים אלו חיות עם בן זוג

הודעה זו מתפרסמת גם באתר הלמ"ס באינטרנט, בכתובת:

www1.cbs.gov.il/reader/newhodaot/hodaa_template.html?hodaa=200611213

לקבלת הסברים ניתן לפנות אל יחידת קשרי עיתונות בטל' 02-6527845, 050-6235124

בסוף שנת 2005 חיו בישראל כ-693 אלף תושבים בני 65 ומעלה המהווים כ- 10% מתושבי המדינה. לשם השוואה, עם קום המדינה היו בני 65 ומעלה 4% בלבד מכלל אוכלוסיית המדינה .

השוואות בין לאומיות

חלקם היחסי של בני 65 ומעלה בישראל גבוה מחלקם היחסי בכלל העולם¹ (7%), וגבוה במיוחד ביחס לאסיה ואמריקה הלטינית (6% בממוצע) ומדינות אפריקה (3% בממוצע).

מצד שני חלקם היחסי של בני 65 ומעלה בישראל נמוך ביחס לצפון אמריקה (12% בממוצע) ובמיוחד ביחס לאירופה בה מהווים בני גיל זה כ-16% מהאוכלוסייה.

לוח 1. בני 65 ומעלה לפי קבוצות אוכלוסייה, סוף 2005, אלפים

כלל אוכלוסייה	יהודים	ערבים	אחרים ²	
6,990.7	5,313.8	1,377.1	299.8	כל הגילאים
693.1	627.2	46.0	20.0	בני +65
10%	12%	3%	7%	אחוז בני +65

כפי שניתן להבחין אחוז בני 65 ומעלה משתנה באופן משמעותי בין קבוצות האוכלוסייה השונות. בקרב הערבים מהווים בני גיל זה 3% מהאוכלוסייה בלבד וזאת בעיקר כתוצאה משיעור הפיריון הגבוה המאפיין אוכלוסייה זאת וכן כתוצאה מתוחלת חיים נמוכה במקצת ביחס לאוכלוסייה היהודית.

הרכב בני 65 ומעלה לפי מין

מכלל בני 65 ומעלה, נשים מהוות 57% (397.3 אלף), וגברים – 43% (295.8 אלף). עם העלייה בגיל גדל חלקן של הנשים מתוך סה"כ קבוצת הגיל. כך, בגיל 85 ומעלה נשים מהוות 61% וגברים - 39%.

לוח 2. בני 65 ומעלה לפי מין, סוף 2005, אלפים

גברים	נשים	סה"כ	
295.8	397.3	693.1	סה"כ בני +65
9%	11%	10%	אחוז בני +65 מסה"כ האוכלוסייה
43%	57%	100%	אחוז מתוך סה"כ בני +65
40%	60%	100%	אחוז מתוך סה"כ בני +75
39%	61%	100%	אחוז מתוך סה"כ בני +85

¹ מקור 2005 World Population Data Sheet, United Nation, New York

² אוכלוסיית האחרים כוללת את הבלתי מסווגים לפי דת במרשם האוכלוסין וכן את הנוצרים הלא ערבים.

חלקם היחסי של בני 65 ומעלה גבוה בקרב הנשים לעומת הגברים – 11% ו- 9% בהתאמה. כמו כן ניתן להבחין כי הסיבה לתופעות אלו נעוצה בכך שתוחלת החיים של הנשים גבוהה יותר.

תחזית³ לשנים 2015 ו- 2025

בשנת 2015 צפוי מספרם של בני 65 ומעלה להיות 876 אלף וחלקם באוכלוסייה יהיה אז 11%. בשנת 2025 צפוי מספרם להיות קרוב ל-1.2 מיליון, וחלקם באוכלוסייה – 13%.

עולי ברה"מ לשעבר בני 65 ומעלה

חלקם היחסי של בני 65 ומעלה בקרב עולי ברה"מ לשעבר שעלו לארץ החל בשנת 1990 -19% כמעט כפול מחלקם של כלל בני 65 ומעלה באוכלוסייה (10%).
חלקם היחסי של עולים אלו בגיל 65 ומעלה מכלל בני גיל זה בישראל עומד על 22%.
(בכלל אוכלוסיית ישראל בכל הגילאים מגיע חלקם של עולים אלו ל-11% בלבד).

תפרוסת גיאוגרפית של בני 65 ומעלה

במחוז תל-אביב מתגוררים כ-176 אלף בני 65 ומעלה, המהווים רבע מכלל בני 65 ומעלה באוכלוסיית ישראל. חלקו היחסי של מחוז תל-אביב מכלל אוכלוסיית ישראל (בכל הגילאים) עומד על 17%.
חלקם היחסי של אוכלוסיית בני 65 ומעלה במחוז תל-אביב הוא הגבוה מכלל המחוזות במדינה ועומד על 15%.

לוח ג'. בני 65 ומעלה לפי מחוזות ואזור

מחוז/אזור	בני 65 ומעלה (אלפים)	חלקם היחסי של בני 65 ומעלה במחוז מכלל בני 65 ומעלה בישראל	חלקם היחסי של בני 65 ומעלה מכלל האוכלוסייה במחוז
ירושלים	66.6	9.6	7.8
הצפון	84.6	12.2	7.1
חיפה	106.2	15.3	12.4
המרכז	157.8	22.8	9.6
תל-אביב	175.6	25.3	14.8
הדרום	95.1	13.7	9.5
אזור יהודה ושומרון	7.1	1.0	2.9

³ על פי תחזית האוכלוסייה הארצית של הלמ"ס, חלופה בינונית.

בישובים העירוניים מהווים בני 65 ומעלה קצת מעל 10% מהאוכלוסייה, זאת לעומת הישובים הכפריים בהם הם מהווים כ-7% מהאוכלוסייה.

הישובים העירוניים בהם חלקם היחסי של בני 65 ומעלה הוא הגדול ביותר הם רמת אפעל (20%), בת-ים וגבעתיים (19%), חיפה וקרית-ים (18%). הישוב העירוני בעל אחוז אוכלוסיית בני 65 ומעלה הנמוך ביותר הוא אלעד (0.6% בלבד).

המספר הגבוה ביותר של בני 65 ומעלה מצוי בירושלים (59 אלף), אולם חלקם מכלל אוכלוסיית העיר נמוך יחסית ועומד על 8%.

בישובים הכפריים בולטים הקיבוצים בשיעור גבוה יחסית של בני 65 ומעלה (12% מהאוכלוסייה) והישובים הקהילתיים - בשיעור נמוך שלהם (2%).

המצב המשפחתי של בני 65 ומעלה (נתוני סוף 2004)

56% מבני 65 ומעלה נשואים, ועוד כ-35% אלמנים. עם העלייה בגיל עולה חלקם של האלמנים. בקרב בני 80 ומעלה מהווים האלמנים כ-61%, והנשואים - 34%.

השוואת המצב המשפחתי בין המינים מעלה כי בקרב הגברים בני 65 ומעלה קיים רוב מוחלט לנשואים (78% נשואים מול 15% אלמנים). לעומת זאת בקרב הנשים גדול חלקן של האלמנות והן מהוות מחצית מאוכלוסיית בנות 65 ומעלה. הנשים הנשואות מהוות 40% מהנשים בגילאים אלו.

ב. בני 65 ומעלה במשקי בית⁴

בשנת 2005 התגוררו 633 אלף בני 65 ומעלה במשקי בית, רובם התגוררו עם בן משפחה אחד או יותר (כ-74%). מתוכם, כ-157 אלף בני 65 ומעלה - אחד מכל ארבעה - גרו בגפם, בהשוואה לאחד מכל 22 בני 18-64 (4.5%). נשים בנות 65 ומעלה גרות לבד בשיעור גבוה פי שלושה מאשר גברים (35% ו-11%, בהתאמה), ויהודים בשיעור הגבוה פי 1.6 מאשר ערבים (26% ו-16%, בהתאמה).

כ-10 אלף בני 65 ומעלה גרו במשק בית עם אדם נוסף שאינו קרוב משפחתם (לרוב מטפל), פי 2 ממספרם בשנת 1998. זאת לעומת גידול של פי 1.2 בכלל בני 65 ומעלה.

⁴ הנתונים על משקי בית מבוססים על סקר כוח אדם לשנת 2005. הסקר חוקר את כלל משקי הבית הפרטיים, ללא הגרים בקיבוצים, במוסדות, מעונות סטודנטים ואנשים הגרים מוחץ ליישובים (בדוים בדרום ואחרים).

82% מהגברים בני 65 ומעלה גרים עם בת זוג; 44% מהנשים גרות עם בן זוג.
 6% מבני 65 ומעלה גרו עם משפחת ילדיהם, רובם אלמנים (88%). נשים בגילאים אלו גרו עם משפחת ילדיהן
 בשיעור הגבוה פי 4.0 מגברים (9%-1-2%, בהתאמה).

לוח 4. בני 65 ומעלה במשקי בית בישראל, 2005⁽¹⁾

ערבים			מהם: יהודים			סך כולל			
נשים	גברים	סך הכל	נשים	גברים	סך הכל	נשים	גברים	סך הכל	
23.1	20.8	43.8	328.6	251.4	580.0	358.0	275.3	633.3	בני 65 + הגרים במשקי בית – אלפים
מהם, אחוז בני 65 ומעלה הגרים:									
27.1	..	15.6	36.1	12.0	25.6	35.2	11.2	24.7	• בגפם
42.8	90.5	65.4	44.0	81.7	60.4	43.8	82.3	60.5	• עם בן זוג נוכח במשק הבית
(9.1)	..	(5.7)	8.3	2.0	5.6	8.9	2.1	5.9	• עם משפחת ילדיהם

(1) סימנים מיוחדים:

() = אומדנים החשופים טעויות דגימה יחסיות גבוהות (25%-40%)

.. = אומדנים שאינם ניתנים לפרסום, הואיל והם חשופים לטעויות דגימה יחסיות גבוהות מאוד (מעל 40%)

ג. עבודה – תכונות עבודה של משקי בית

בשנת 2005 היו 329 אלף משקי בית שבהם כל בני משק הבית היו מעל גיל העבודה (60+ לנשים ו-65+ לגברים).
 משקי בית אלו מהווים כ- 17% מכלל משקי הבית. אחוז משקי הבית, שכל אנשיהם מעל גיל העבודה, גבוה יותר
 בקרב היהודים 18.8% (311.8 אלף) לעומת 5.4% בלבד באוכלוסייה הערבית (14.2 אלף), שוני הנובע מהרגלי
 מגורים שונים.

52.2% ממשקי הבית שבהם כל בני משק הבית מעל גיל העבודה היו משקי בית של בודדים.

13.5% ממשקי הבית שבהם כל בני משק הבית מעל גיל עבודה, היו משקי בית עם מועסקים.

ד. עבודה - תכונות עבודה של נפשות (בני 60 ומעלה)

בשנת 2005 היו 891.6 אלף בני 60+, מהם רק 17.4% שייכים לכוח העבודה האזרחי (26.4% בקרב גברים ו-10.4%
 בקרב נשים).

אחוז השייכים יורד עם הגיל, בקבוצת הגיל 60-64 ניתן לראות, כי 56.5% מבין הגברים שייכים לכוח העבודה
 האזרחי, לעומת 27.8% מהנשים. בקבוצת הגיל 65-69, 29.5% מהגברים וכ- 11.6% מהנשים שייכים לכוח
 העבודה האזרחי, ואילו בגיל 75+ רק 3.8% שייכים לכוח העבודה האזרחי (6.8% מהגברים ו-1.7% מהנשים).
 אחוז השייכים לכוח העבודה האזרחי בקרב יהודים בני 60+ גבוה יותר מזה של ערבים: 18.2% לעומת 6.8%
 בהתאמה.

58% מבין המועסקים בגיל +60 עובדים עבודה מלאה בדרך כלל (35 שעות ומעלה), לעומת 44% שעובדים בעבודה חלקית בדרך כלל, ואולם יש הבדל גדול בין המינים: בעוד שבקרב גברים 69% עובדים מלא ו- 31% עובדים חלקית, הרי שבקרב נשים המצב הוא הפוך, 38% עובדות בעבודה מלאה ואילו 62% עובדות בעבודה חלקית. יש לציין כי, בקרב כלל האוכלוסייה וגם בקרב בני 60+ ההשכלה משפיעה על שיעור ההשתתפות בכוח העבודה: ככל שההשכלה גבוהה יותר, כך עולה שיעור ההשתתפות בכוח העבודה. בקרב בני 60+ שיעור ההשתתפות של **בעלי השכלה 0-4 שנות לימוד** היה 3.3%, ואילו בקרב בעלי השכלה 16 שנות לימוד ויותר שיעור ההשתתפות היה 34.5%.

כ- 28% מהמועסקים בני 60+ עובדים במשלחי יד אקדמי או במקצועות חופשיים וטכניים. ועוד 31% עובדים כפועלים מקצועיים או בלתי מקצועיים, בדומה לחלוקה בכלל האוכלוסייה.

ה. הוצאות משק הבית – 2005

משק בית של מבוגרים להלן – מתייחס למשק בית של מבוגר שחי לבד או משק בית של זוג שלפחות אחד מהם מבוגר. מבוגר מוגדר לפי גיל הפנסיה - אישה מעל גיל 60 וגבר מעל גיל 65.

ההוצאה החודשית הממוצעת לתצרוכת למשק בית של מבוגרים – 7,410 ₪, שהיא כ- 69% מההוצאה הממוצעת לכלל משקי הבית בישראל, בהם ההוצאה החודשית הממוצעת לתצרוכת היא: 10,816 ₪.

אחוז ההוצאה על בריאות גבוה יותר במשקי בית של מבוגרים – 9.0%, לעומת כלל האוכלוסייה – 5.1%.

במשקי בית של מבוגרים אחוז הבעלות על טלוויזיה (95.3%) ואחוז המנויים לטלוויזיה בכבלים ובלווין (79.8%), גבוה יותר מאשר בכלל האוכלוסייה.

אחוז הבעלות על טלפון רגיל גבוה יותר במשקי בית של מבוגרים (96.5%) מאשר בכלל האוכלוסייה (85.1%), ואילו אחוז הבעלות על טלפון סלולרי נמוך יותר במשקי בית של מבוגרים (56.4%), מאשר בכלל האוכלוסייה (86.4%).

ל- 74% ממשקי הבית המבוגרים דירה בבעלותם, בהשוואה ל- 70.7% בכלל האוכלוסייה.

לוח 5. הוצאות לתצרוכת והרכב סל הצריכה לפי קבוצות הוצאה ראשיות - 2005

מבוגרים		סך הכל (כלל האוכלוסייה)		
100.0	7,410	100.0	10,816	הוצאות לתצרוכת - סך הכל
11.9	879	13.2	1,426	מזון (ללא ירקות ופירות)
3.6	263	3.1	340	ירקות ופירות
30.8	2,281	21.9	2,365	דיור
12.1	899	10.4	1,127	אחזקת הדירה ומשק הבית
3.1	232	3.9	420	ריהוט וציוד לבית
1.8	134	3.6	388	הלבשה והנעלה
9.0	668	5.1	556	בריאות
8.4	621	13.5	1,456	חינוך, תרבות ובידור
15.6	1,153	20.4	2,202	תחבורה ותקשורת
3.8	281	4.9	535	מוצרים ושירותים אחרים

לוח 6. בעלות על מוצרים בני קיימה – 2005

מבוגרים	סך הכל (כלל האוכלוסייה)	
66.4	79.5	מיקרוגל
20.5	18.4	מקפיא עמוק
58.4	48.9	תנור לבישול ולאפיה
33.1	43.3	תנור לאפיה בלבד
43.2	52.6	כיריים לבישול
30.5	32.5	מדיח כלים
19.0	36.0	מייבש כביסה
70.5	67.7	מזגן
68.8	66.8	שואב אבק
95.3	91.5	טלויזיה
51.5	62.3	וידאו
10.4	35.6	מערכת D.V.D
79.8	69.0	מנוי לטלויזיה בכבלים ובלווין
24.5	62.4	מחשב ביתי
17.7	48.9	מנוי לאינטרנט
96.5	85.1	קו טלפון אחד לפחות
56.4	86.4	טלפון סלולרי אחד לפחות
31.0	57.7	רכב אחד לפחות

מבוגרים	סך הכל (כלל האוכלוסייה)	
2,281	2,365	הוצאה לדיור
74.0	70.7	אחוז הגרים בדירות בבעלות
20.7	24.5	אחוז הגרים בשכירות

ו. נתונים מתוך הסקר החברתי 2005 (בני 65 ומעלה)

76% מהאוכלוסייה בגילים 65 ומעלה מרוצים ('מרוצים' או 'מרוצים מאוד') מחייהם (לעומת 83% מרוצים מכלל האוכלוסייה בני 20 ומעלה), אולם רק 57% מרוצים ממצבם הכלכלי (לעומת 50% מכלל האוכלוסייה). 43% מבני 65 ומעלה מדווחים על תחושת בדידות לעיתים קרובות או מדי פעם (לעומת 31% מכלל האוכלוסייה), ו-37% מהאוכלוסייה בגילים אלה מעריכים את מצב בריאותם כ'טוב' או 'טוב מאוד' (לעומת 77% מכלל האוכלוסייה). לגבי ציפיות לעתיד, רק 17% מבני 65 ומעלה מצפים כי בשנים הקרובות חייהם יהיו טובים יותר, כאשר בכלל האוכלוסייה שיעור האופטימיים מגיע למחצית (51%).

ז. מורשים לנהוג (בני 65 ומעלה)

בשנת 2005, היו 210 אלף מורשים לנהוג בני 65 ומעלה – 30% מכלל בני 65 ומעלה. מספר הגברים בגיל זה שהיו מורשים לנהוג היה 152 אלף (51%), ומספר הנשים – 58 אלף (15%).